

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – HÀ NAM NĂM 2022****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (3 điểm)** Đọc đoạn thơ sau:

Bỗng nhận ra hương ổi
Phả vào trong gió se
Sương chùng chình qua ngõ
Hình như thu đã về.

Sông được lúc dềnh dàng
Chim bắt đầu vãn và
Có đám mây mùa hạ
Vắt nửa mình sang thu.

(Ngữ văn 9, tập hai, NXBGD Việt Nam, 2018, tr.70)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Đoạn thơ trên trích trong tác phẩm nào? Tác giả là ai?**Câu 2.** Tìm những từ ngữ diễn tả hoạt động, trạng thái của sự vật trong khoảnh khắc giao mùa.**Câu 3.** Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ có trong hai câu thơ sau:

Có đám mây mùa hạ
Vắt nửa mình sang thu.

Câu 4. Viết một đoạn văn diễn dịch hoặc quy nạp (khoảng 5 - 7 câu) có sử dụng một phép liên kết câu, với câu chủ đề sau: Thiên nhiên êm đềm, tươi đẹp của mỗi miền quê hương cần phải được yêu quý, giữ gìn.**II. LÀM VĂN (7.0 điểm)****Câu 1.** Viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của tinh thần lạc quan trong cuộc sống.**Câu 2.** Cảm nhận về nhân vật ông Sáu trong đoạn trích Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng (Ngữ văn 9, tập một, NXBGD Việt Nam). Từ đó, trình bày suy nghĩ về tác động của chiến tranh đối với con người.**HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT****THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM**

I. ĐỌC HIỂU:**Câu 1:**

Đoạn thơ trên trích trong tác phẩm nào? Tác giả là ai?

Phương pháp: Căn cứ bài Sang thu.

Cách giải:

Đoạn thơ trên trích trong tác phẩm Sang Thu của nhà thơ Hữu Thỉnh.

Câu 2:

Tìm những từ ngữ diễn tả hoạt động, trạng thái của sự vật trong khoảnh khắc giao mùa.

Phương pháp: Căn cứ nội dung bài thơ, phân tích.

Cách giải:

Những từ ngữ diễn tả hoạt động, trạng thái của sự vật trong khoảnh khắc giao mùa: Phả, chùng chình, dềnh dàng, vội vã, vắt.

Câu 3:

Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ có trong hai câu thơ sau:

Có đám mây mùa hạ

Vắt nửa mình sang thu.

Phương pháp: Căn cứ các biện pháp nghệ thuật đã học, phân tích.

Cách giải:

- Biện pháp nghệ thuật: Nhân hóa (vắt)

- Tác dụng:

“Đám mây mùa hạ” qua từ “vắt”. Qua đó đám mây được hữu hình hóa, vừa thực vừa hư, tái hiện được nhịp điệu của thời gian, là một chiếc cầu nối liền những ngày cuối hạ và đầu thu để sự chuyển giao giữa hai mùa không đứt đoạn.

Câu 4:

Viết một đoạn văn diễn dịch hoặc quy nạp (khoảng 5 - 7 câu) có sử dụng một phép liên kết câu, với câu chủ đề sau: Thiên nhiên êm đềm, tươi đẹp của mỗi miền quê hương cần phải được yêu quý, giữ gìn.

Phương pháp: Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

* **Yêu cầu hình thức:** Đoạn văn diễn dịch hoặc quy nạp (khoảng 5 – 7 câu).

* **Yêu cầu nội dung:**

- Thiên nhiên êm đềm, tươi đẹp của mỗi miền quê cần phải được yêu quý giữ gìn.

+ Thiên nhiên tươi đẹp của mỗi miền quê là vẻ đẹp trời ban cần trân trọng.

+ Thiên nhiên tươi đẹp của mỗi miền quê nên giá trị văn hóa đặc trưng của mỗi miền quê đó.

=> Giữ gìn thiên nhiên tươi đẹp ở mỗi miền quê là cách con người giữ gìn văn hóa, nét đẹp của quê hương mình.

II. LÀM VĂN:**Câu 1:**

Viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của tinh thần lạc quan trong cuộc sống.

Phương pháp: Phân tích, giải thích, tổng hợp.

Cách giải:**1. Mở đoạn**

Giới thiệu vấn đề: Ý nghĩa của tinh thần lạc quan trong cuộc sống

2. Thân đoạn**a. Giải thích**

- Lạc quan: là một trạng thái tinh thần của con người, là thái độ sống an nhiên, điềm tĩnh trước mọi sự việc và tình huống trong cuộc sống; là sức mạnh giúp con người vượt qua khó khăn

b. Phân tích

+ Ý nghĩa của tinh thần lạc quan đối với cuộc sống

- Giúp con người sống vui vẻ, thoải mái và có niềm tin hơn

- Lạc quan sẽ khiến con người luôn tràn đầy sức sống, tinh thần có thể truyền những năng lượng tích cực đến người khác

- Lạc quan là chìa khóa để con người suy nghĩ tích cực và tìm ra hướng giải quyết khi đứng trước vấn đề, khó khăn

+ Biểu hiện của người có tinh thần lạc quan: luôn tin tưởng vào năng lực của mình, luôn tích cực trong công việc, sống cởi mở, mạnh mẽ, tràn đầy hi vọng

+ Mỗi cá nhân cần làm gì để có được tinh thần lạc quan trong cuộc sống

- Suy nghĩ theo chiều hướng tích cực

- Cố gắng nhìn vào điểm tốt, khía cạnh khả quan của vấn đề, sự vật thay vì lo sợ rủi ro

- Trau dồi, tu dưỡng bản thân để nâng cao năng lực, có thể đứng vững trong mọi hoàn cảnh

+ Phản đề:

- Bên cạnh những người có tinh thần lạc quan còn tồn tại những người sống tiêu cực, không có lí tưởng sống để hướng đến.

- Bi quan luôn đẩy con người vào tình thế khó khăn, buông xuôi, bất lực trước hoàn cảnh, dễ dàng chấp nhận thất bại

3. Kết đoạn

Khẳng định tinh thần lạc quan có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong cuộc sống mỗi người.

Câu 2:

Cảm nhận về nhân vật ông Sáu trong đoạn trích Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng (Ngữ văn 9, tập một, NXBGD Việt Nam). Từ đó, trình bày suy nghĩ về tác động của chiến tranh đối với con người.

Phương pháp: Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:**1. Mở bài**

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm Chiếc lược ngà

2. Thân bài**a. Khi còn ở rừng**

- Nhớ thương con, khao khát được gặp con, sống trong tình yêu con

b. Khi gặp con ở bến xuồng

- Trở về sau tám năm xa cách, không thể chờ thuyền cập bến mà nhón chân nhảy thót lên bờ, xua xuồng tạt ra. Rồi ông bước vội những bước dài, kêu to tên con, khom người dang tay đón

- Khi gặp con, vết sẹo dài trên má đỏ ửng, giàn giụa, giọng lắp bắp, run run: “Ba đây con”. Nỗi nhớ khiến ông không kiềm nổi sự vội vàng

- Khi con không nhận ra, bỏ chạy, “anh đứng sững lại đó, nỗi đau đớn khiến mặt anh sầm lại trông thật đáng thương và hai tay buông xuống như bị gãy”. Đó là tâm trạng đau khổ, hụt hẫng, thất vọng

c. Trong ba ngày nghỉ phép ở nhà

- Ông chẳng dám đi đâu xa, tìm cách gần gũi con để hi vọng được nghe tiếng gọi ba

- Mọi sự cố gắng của ông từ việc giả ngờ không nghe đến việc dồn nó vào thế bí chắt nước nồi com sôi đều không có kết quả

- Trong bữa ăn do nôn nóng, thiếu bình, ông đã đánh con. Ông không trách cứ mà chỉ lắc đầu cam chịu, vì tình cảm không dễ gì gượng ép

- Lúc chia tay, sợ con lại bỏ chạy “anh chỉ đứng nhìn nó, anh nhìn với đôi mắt trĩu mến xen lẫn buồn rầu”

- Khi con nhận ra ba, gọi ba, ông đã xúc động đến phát khóc “rút khăn lau nước mắt”. Đó là giọt nước mắt hạnh phúc của người cha.

d. Khi trở về khu căn cứ

- Ông day dứt ân hận mãi vì nóng giận đánh con

- Lời dặn ngậy thơ của con ngày chia tay luôn vang lên trong tâm trí đã thôi thúc ông cố công làm ra chiếc lược ngà

- Khi kiếm được khúc ngà, ông “hớn hờ như một đứa trẻ tìm được quà”, rồi ông dành hết tâm trí, công sức vào việc làm ra cây lược “Anh ưa từng chiếc răng lược, thận trọng, tỉ mỉ và cố công như người thợ bạc” và khắc lên đó dòng “Yêu nhớ tặng Thu – con của ba”

- Chiếc lược phần nào gỡ rối được tâm trạng của người cha. Nhớ con, ông lấy cây lược ra mài lên tóc cho thêm bóng thêm mượt

- Lòng yêu con đã biến người chiến sĩ trở thành một nghệ nhân, sáng tạo ra một tác phẩm duy nhất, kết tinh tình phụ tử mộc mạc mà kì diệu

- Nhưng rồi chưa kịp trao cho con, ông đã hi sinh trong một trận càn của giặc. Lúc hấp hối, ông trao cây lược cho người đồng đội, nhờ trao tận tay cho con ông mới nhắm mắt

=> Cử chỉ ấy cho ta hiểu tình cha con thắm thiết và mãnh liệt của ông Sáu. Đó là ước nguyện cuối cùng của tình phụ tử

e. Tác động của chiến tranh đối với con người

Từ hình ảnh ông Sáu và câu chuyện của ông với đứa con gái khi về thăm nhà có thể nhận thấy được sự tác động sâu sắc của chiến tranh trong cuộc sống của con người, không chỉ ở bản thân họ mà còn ảnh hưởng đến cả gia đình và những mối quan hệ, những người thân yêu xung quanh họ

- Chiến tranh biên biệt bao chàng trai, người lính trở thành những thương binh, liệt sĩ, họ trở về từ chiến trận với vết thương trên mặt, trên lưng, trên vai, những chiếc nạng gỗ và đôi chân tật tễnh,...
- Chiến tranh không chỉ in lại trên mặt ông Sáu một vết sẹo dài khiến bé Thu không nhận ra người ba trong ảnh chụp với má mà còn là vết sẹo lòng đối với ông khi con gái không chịu nhận ông là ba
- Chiến tranh khiến con người phải xa nhà, đối diện với cảnh sống sinh ly tử biệt, khi ông đi, bé Thu chỉ được nhìn ba qua bức ảnh và mong ngóng từng ngày, nhưng không hề nhận được tình yêu thương và quan tâm chăm sóc, gần gũi của ông Sáu
- Chiến tranh không chỉ khiến con người có khoảng cách địa lý mà còn là khoảng cách về tâm lòng, về tình cảm, bé Thu cũng vì sự xa cách này mà trong lòng chỉ có người ba với khuôn mặt không có vết sẹo
- Chiến tranh là nguyên nhân của những đổ vỡ, đau thương, đồng thời cũng là tác nhân gây ra những cuộc chia ly và đoàn tụ, ông Sáu chỉ có thể tranh thủ thời gian nghỉ phép ngắn ngủi về thăm nhà, khi con gái vừa kịp nhận ba cũng là lúc phải ra đi, cảnh hai cha con chia tay chính là minh chứng rõ ràng nhất của cuộc chia ly mà chiến tranh gây ra
- Chiến tranh khiến đã cướp đi hạnh phúc của biết bao gia đình, khiến những cô gái sớm trở thành góa phụ, những đứa trẻ phải chịu cảnh mồ côi cha

=> Tác động của chiến tranh đối với cuộc sống con người là vô vàn những mất mát, đau thương về cả thể chất lẫn tinh thần. Không chỉ khiến con người trở nên khuyết tật về thể xác mà còn khuyết tật cả về tình thương, hạnh phúc gia đình. Đối với những đứa trẻ, tác động từ chiến tranh lại càng bất hạnh hơn khi phải đối mặt với nguy cơ sẽ trở thành trẻ mồ côi, thiếu thốn tình yêu thương quan tâm chăm sóc từ cha mẹ

3. Kết bài

- Ông Sáu là một người cha vô cùng thương con, dành hết tình cảm của mình cho đứa con bé bỏng. Đó là tình phụ tử cao cả, sâu đậm, không thể dập tắt